

TA'LIM TIZIMIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING AHAMIYATI VA HUQUQIY ASOSLARI

Jabborova Salima

(Toshkent davlat yuridik universiteti huzuridagi M.S. Vosiqova nomidagi akademik litseyning 2-bosqich o'quvchisi)

Annotatsiya: Mazkur ilmiy maqolada ta'lim tizimida raqamli texnologiyalarning joriy etilishi, ularning samaradorligi hamda huquqiy asoslari tahlil qilinadi. Shuningdek, raqamli ta'lim jarayonida yuzaga kelayotgan muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari ilmiy asosda yoritiladi. Maqola ta'lim sifatini oshirishda innovatsion texnologiyalarning tutgan o'rni va ahamiyatini ochib berishga qaratilgan.

Kalit so'zlar: raqamli ta'lim, innovatsiya, ta'lim huquqi, axborot texnologiyalari, masofaviy ta'lim.

KIRISH

Bugungi globallashuv sharoitida ta'lim tizimini raqamlashtirish muhim strategik vazifalardan biri hisoblanadi. Zamonaviy jamiyatda bilim olish jarayoni faqat an'anaviy usullar bilan cheklanib qolmay, balki raqamli platformalar orqali ham amalga oshirilmoqda. Shu sababli ta'lim tizimida axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining o'rni tobora ortib bormoqda. Mazkur mavzu hozirgi davr talablari nuqtayi nazaridan dolzarb hisoblanadi.

Asosiy qism.

1. Raqamli ta'lim tushunchasi va uning mohiyati

Raqamli ta'lim — bu o'quv jarayonini axborot texnologiyalari yordamida tashkil etish va boshqarish tizimidir. U bilim olish imkoniyatlarini kengaytirib, ta'limning sifati va samaradorligini oshiradi. Masofaviy ta'lim, onlayn platformalar, elektron darsliklar va virtual sinflar raqamli ta'limning asosiy ko'rinishlari hisoblanadi.

2. Raqamli ta'limning afzalliklari

Raqamli texnologiyalar ta'lim oluvchilarga vaqt va makon cheklovlarisiz bilim olish imkonini beradi. Shuningdek, individual yondashuv, tezkor axborot almashinuvi va mustaqil ta'lim olish imkoniyati yaratiladi. Bu esa talabaning bilim darajasini oshirishga xizmat qiladi.

3. Ta'lim sohasida raqamlashtirishning huquqiy asoslari

O'zbekiston Respublikasida ta'lim tizimini raqamlashtirish davlat siyosatining muhim yo'nalishlaridan biridir. "Ta'lim to'g'risida"gi Qonun hamda raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishga oid normativ-huquqiy hujjatlar bu jarayonning huquqiy poydevorini tashkil etadi. Ushbu hujjatlar ta'lim jarayonida zamonaviy texnologiyalardan foydalanishni qo'llab-quvvatlaydi.

4. Mavjud muammolar va ularni hal etish yo'llari

Raqamli ta'lim jarayonida texnik ta'minot yetishmasligi, internet tezligining pastligi va raqamli savodxonlikning kamligi kabi muammolar mavjud. Ushbu muammolarni bartaraf etish uchun infratuzilmani rivojlantirish, pedagoglarning malakasini oshirish va raqamli madaniyatni shakllantirish zarur.

Bugungi kunda jamiyatning barcha sohalari jadal rivojlanib borayotgan raqamlashtirish jarayoniga duch kelmoqda. Ayniqsa, ta'lim tizimida raqamli texnologiyalarning joriy etilishi zamonaviy taraqqiyotning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Ta'lim sifati va samaradorligini oshirish, yoshlarning bilim olish imkoniyatlarini kengaytirish va global raqobatbardosh kadrlarni tayyorlashda raqamli texnologiyalar alohida ahamiyat kasb etadi.

Raqamli ta'lim — bu o'quv jarayonini axborot-kommunikatsiya texnologiyalari asosida tashkil etish va boshqarish tizimidir. U masofaviy ta'lim, elektron platformalar, onlayn kurslar, virtual laboratoriyalar va raqamli baholash tizimlarini o'z ichiga oladi. Bunday tizim o'quvchilarga vaqt va makondan qat'i nazar bilim olish imkonini beradi.

Ta'lim tizimini raqamlashtirishning asosiy afzalliklaridan biri — individual yondashuvdir. Har bir o'quvchi o'z bilim darajasi va qiziqishiga mos tarzda ta'lim olishi mumkin. Shuningdek, raqamli texnologiyalar orqali bilimlarni tezkor yetkazish, axborotlarni yangilab borish va ta'lim jarayonini shaffof tashkil etish imkoniyati yaratiladi.

O'zbekiston Respublikasida ta'lim sohasini raqamlashtirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biridir. "Ta'lim to'g'risida"gi Qonun, raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishga oid strategiyalar va qarorlar ushbu jarayonning huquqiy asosini tashkil etadi. Ushbu normativ-huquqiy hujjatlar ta'lim muassasalarida zamonaviy texnologiyalardan foydalanishni rag'batlantiradi.

Shu bilan birga, raqamli ta'lim jarayonida muayyan muammolar ham mavjud. Jumladan, texnik infratuzilmaning yetarli darajada rivojlanmaganligi, internet tarmog'ining sifati va raqamli savodxonlik darajasining pastligi kabi masalalar dolzarbligicha qolmoqda. Ushbu muammolarni bartaraf etish uchun davlat va jamiyat hamkorligi muhim ahamiyatga ega.

Xulosa qilib aytganda, raqamli texnologiyalar ta'lim tizimini tubdan o'zgartirib, uni yanada samarali va ochiq tizimga aylantirmoqda. Ushbu jarayonni izchil rivojlantirish orqali kelajakda bilimli, mustaqil fikrlaydigan va zamon talablariga javob beradigan yoshlarni tarbiyalash mumkin.

IN ENGLISH

THE ROLE OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN THE EDUCATION SYSTEM

In the modern world, digitalization has become an integral part of all spheres of society, including education. The introduction of digital technologies into the education system plays a crucial role in improving the quality of education and expanding learning opportunities for students. Digital education is considered one of the key factors in preparing competitive and highly qualified specialists.

Digital education refers to the organization and management of the learning process through information and communication technologies. It includes online platforms, distance learning, electronic textbooks, virtual classrooms, and digital assessment systems. These tools allow learners to access education regardless of time and location.

One of the main advantages of digital education is its flexibility and accessibility. Students can study at their own pace and according to their individual abilities. Moreover, digital technologies promote independent learning, critical thinking, and creativity, which are essential skills in the modern labor market.

The legal framework for digital education is also of great importance. Many countries, including Uzbekistan, have adopted laws and strategies aimed at developing digital education. These legal documents support the use of innovative technologies in educational institutions and ensure the protection of students' rights in the digital learning environment.

However, the implementation of digital education also faces several challenges. Insufficient technical infrastructure, lack of digital literacy, and limited access to high-quality internet services remain significant obstacles. Addressing these issues requires systematic reforms, investment in infrastructure, and continuous training of educators.

In conclusion, digital technologies have transformed the education system, making it more effective, inclusive, and transparent. The successful integration of digital tools into education will contribute to the development of knowledgeable, skilled, and globally competitive individuals.

TÜRKÇE EĞİTİM SİSTEMİNDE DİJİTAL TEKNOLOJİLERİN ÖNEMİ

Günümüzde dijitalleşme süreci toplumun tüm alanlarını etkisi altına almıştır. Eğitim sistemi de bu hızlı gelişimden doğrudan etkilenmektedir. Dijital teknolojilerin eğitime entegre edilmesi, eğitim kalitesinin artırılmasında ve bilgiye erişimin kolaylaştırılmasında önemli bir rol oynamaktadır.

Dijital eğitim, öğretim sürecinin bilgi ve iletişim teknolojileri aracılığıyla yürütülmesini ifade eder. Uzaktan eğitim, çevrim içi platformlar, elektronik ders materyalleri ve sanal sınıflar dijital eğitimin temel unsurlarıdır. Bu sistem sayesinde öğrenciler zamandan ve mekândan bağımsız olarak eğitim alabilmektedir.

Dijital eğitimin en önemli avantajlarından biri bireysel öğrenme imkânı sunmasıdır. Öğrenciler kendi öğrenme hızlarına uygun şekilde ders çalışabilir ve bilgiye kolayca ulaşabilirler. Ayrıca dijital teknolojiler, öğrencilerin analitik düşünme ve problem çözme becerilerini geliştirmektedir.

Eğitimde dijitalleşmenin hukuki altyapısı da büyük önem taşımaktadır. Birçok ülkede dijital eğitimi destekleyen yasal düzenlemeler mevcuttur. Bu düzenlemeler, eğitimde yenilikçi teknolojilerin kullanımını teşvik etmekte ve eğitim sürecinin güvenliğini sağlamaktadır.

Bununla birlikte, dijital eğitimin uygulanmasında bazı sorunlar da bulunmaktadır. Teknik altyapının yetersizliği, internet erişimindeki sorunlar ve dijital okuryazarlık

eksikliği bu sorunların başında gelmektedir. Bu problemlerin çözümü için devlet, eğitim kurumları ve toplum iş birliği içinde çalışmalıdır.

Sonuç olarak, dijital teknolojiler eğitim sistemini daha verimli ve erişilebilir hale getirmektedir. Dijital eğitimin doğru ve etkili bir şekilde uygulanması, geleceğin bilinçli ve donanımlı bireylerini yetiştirmeye katkı sağlayacaktır.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni.

Davlat va huquq nazariyasi. Darslik.

Axborot texnologiyalari va ta'lim: ilmiy maqolalar to'plami.

Raqamli ta'limni rivojlantirishga oid normativ-huquqiy hujjatlar.